

DIRECCIÓ GENERAL DE PERSONAL DOCENT

TEMARI DEL COS DE PROFESSORS D'ENSENYAMENT SECUNDARI

SERVEIS A LA COMUNITAT

Aprovat per l'Ordre d'1 de febrer de 1996 (BOE núm. 38, de 13 de febrer de 1996)

1. La realitat social. Àmbits de la intervenció social. Evolució i models d'intervenció. Els serveis socioculturals i a la comunitat. Aspectes actitudinals de la intervenció.
2. La recerca social: avaluació dels grups i dels contextos socials. Tècniques per a la recollida de dades. Tècniques d'anàlisi. Elaboració de conclusions.
3. Etapes del desenvolupament humà: infància, adolescència, maduresa i senectut. Implicacions des de la perspectiva educativa i social: projectes, institucions i associacions.
4. L'educació en valors com a eix metodològic a la intervenció social i educativa en l'ésser humà (educació moral i cívica, educació per a la igualtat d'oportunitats d'ambdós sexes, educació ambiental, educació per a la salut, educació sexual, educació viària i educació del consumidor).
5. Lleure. Característiques del lleure en la societat actual. Implicacions en el desenvolupament social. Necessitats i demandes socials. Criteris pedagògics de les activitats socioeducatives i de lleure. Atenció a col·lectius amb dificultats especials: ajudes tècniques, ajustament de programes, tècniques i activitats.
6. Procés de planificació: nivells de concreció (pla, programa i projecte) i fases. Elaboració de programes: models, tipus i elements. El projecte com a eix de la intervenció: fases i característiques. Elaboració de projectes de lleure.
7. El procés avaluador: fases, agents, problemes habituals. Estratègies d'avaluació: tècniques i instruments, classificació, descripció i pautes d'aplicació. Metodologia de recerca-acció. Avaluació en lleure.
8. Tècniques i mètodes d'animació en el camp del lleure. Organització d'activitats socioeducatives i de lleure. Valor social, relacional i afectiu del joc. Classificació dels jocs. Aplicació sociocultural del joc. Ludoteca: organització i criteris de selecció de materials.
9. Organització dels recursos: programes d'activitats i centres de recursos. Biblioteca: selecció, catalogació i organització. Animació a la lectura. Gèneres literaris. Tallers: tipus, metodologia i materials.
10. L'animació sociocultural: naixement i evolució. Concepte d'animació sociocultural, objectius i funcions. Animació sociocultural i valors. Altres conceptes propers: educació permanent, educació formal i no formal, educació informal i educació d'adults. L'animació sociocultural a Espanya i a la Unió Europea.

11. L'animador sociocultural. Àmbit professional i tipus. Funcions, valors, capacitats i actituds. El seu rol a la intervenció de programes socioculturals. La col·laboració amb altres professionals.
12. El grup: concepte i tipus. Repartiment de funcions al grup: els rols. Dinàmica grupal: concepte i tècniques aplicables en l'àmbit de l'animació.
13. Els recursos a l'animació sociocultural: anàlisi i organització. Recursos de la comunitat i la seva utilitat al camp de l'animació cultural: etnogràfics, històrics, econòmics, culturals, ecològics i geogràfics.
14. Intervenció comunitària: concepte. Estructura i organització comunitària a la societat actual. Àmbits d'intervenció comunitària. L'associacionisme.
15. Intervenció cultural: concepte. La cultura a la societat actual. Àmbits d'intervenció cultural. Patrimoni historicoartístic i fundacions.
16. Els mitjans de comunicació social: premsa, ràdio, cinema i televisió. L'impacte de la imatge. Influència de la televisió, el cinema i la publicitat: alfabetització icònica.
17. Organismes internacionals per a la cooperació. Programes de la Unió Europea relacionats amb l'acció social. Organitzacions no governamentals: característiques. Voluntariat social.
18. L'expressió i representació com a recursos d'animació. Arts de representació. El joc dramàtic. Teoria i pràctica de l'espectacle teatral i no teatral. Tècniques d'expressió corporal i vocal. Tècniques d'expressió musical. Recursos i tècniques de producció manual.
19. Diverses modalitats d'atenció a la infància a Espanya, la Unió Europea i altres països rellevants: característiques generals i finalitats. Aspectes fonamentals i la seva organització.
20. Els drets del nen. Marc legal. La infància en situació de risc social. Indicadors de risc. Indicadors del maltractament infantil. Serveis especialitzats dins d'una política de benestar social: adopció i acolliment familiar, centres d'acolliment i intervenció amb les famílies.
21. L'escola infantil al sistema educatiu espanyol. Marc legal. Característiques generals, finalitats, estructura curricular i àrees d'aprenentatge. Característiques pròpies del primer cicle. Especificacions per a zero i un anys.
22. Elements bàsics d'organització d'un centre d'educació infantil: recursos metodològics, espacials, temporals i materials. Funcions i organització de l'equip educatiu. Documents de planificació de l'activitat educativa. La inserció del centre al medi social. Col·laboració entre família i centre.

23. L'avaluació a l'escola infantil i a altres àmbits d'atenció a la infància: finalitats, funcions i tipus. Procediments i instruments. Importància de l'avaluació inicial. L'observació. Informació a les famílies o altres agents. Metodologia de recerca-acció.

24. Aprenentatge i desenvolupament. Bases psicopedagògiques de l'aprenentatge. Teories explicatives del procés d'ensenyament i aprenentatge. Implicacions educatives: models didàctics. Models predominants en l'actual sistema educatiu.

25. Perfil del tècnic superior en Educació Infantil: funcions, valors, capacitats i actituds. El seu rol en els programes d'intervenció infantil. La col·laboració amb altres professionals.

26. L'atenció a la diversitat en els centres infantils. Factors de diversitat en la infància. Les necessitats educatives especials. La integració escolar: objectius i recursos. Col·laboració entre centre, família i altres agents externs.

27. Característiques generals dels infants fins als sis anys. Principals factors que intervenen en el seu desenvolupament. Etapes i moments més significatius. Implicacions educatives.

28. Desenvolupament físic dels infants fins als sis anys. Factors condicionants. Paràmetres i tècniques de seguiment del desenvolupament somàtic. Malalties més freqüents. Etiologia, símptomes i pautes d'intervenció. Prevenció d'accidents i primers auxilis. Normativa vigent.

29. L'atenció a les necessitats bàsiques a la primera infància. L'atenció a les necessitats, eix metodològic dels zero al sis anys. Evolució de les necessitats d'alimentació, higiene i somni. Importància de les rutines diàries. Rutines i educació d'hàbits. Importància dels factors afectius i de relació. Col·laboració entre família i centre. El període d'adaptació.

30. Alimentació, nutrició i dietètica. Necessitats segons l'edat (dels zero als sis anys). Alimentació equilibrada i planificació de menús. Errors alimentosos en la infància. Trastorns infantils en l'alimentació, el seu abordatge. Les hores de menjar: moments educatius. Criteris d'organització del menjador infantil.

31. Activitat física i mental i salut. Activitat i descans. Necessitats i ritmes de somni dels zero als sis anys: criteris educatius. La fatiga infantil. Trastorns del somni, el seu abordatge. Disseny d'espais apropiats per al somni.

32. Higiene general i individual. La higiene de l'entorn familiar i escolar. Higiene i salut. L'escola com a agent de salut: educació per a la salut. Adquisició d'hàbits d'higiene en la infància. Els moments d'higiene: moments educatius. El control d'esfínters, els seus trastorns i abordatge. Criteris per a l'organització d'espais d'higiene personal.

33. Els hàbits i les habilitats socials a la infància. Programes de desenvolupament, adquisició i seguiment: fases i organització de recursos. Seguiment i avaluació dels programes. Trastorns més freqüents: caracterització. Tècniques de modificació cognitivoconductuals. Col·laboració de la família i altres agents externs.

34. El joc infantil, eix metodològic de la intervenció dels zero als sis anys. Teories del joc. Característiques i classificacions. Joc i treball. Joc i desenvolupament. L'observació en el joc infantil: procediments i instruments. El rol de l'adult en el joc. Criteris de selecció dels jocs. El joc en els projectes recreatius infantils: excursions, festes, colònies, campaments i d'altres.

35. Les joguines com a recurs didàctic: anàlisi i valoració de la joguina. Criteris de selecció i classificació de joguines. Adequació entre joguina i edat. Equipaments de joc a l'exterior. Normes de seguretat de les joguines. Les joguines i l'educació per al consum.

36. Desenvolupament del llenguatge oral: teories explicatives. Factors condicionants. Llenguatge i pensament. Evolució del llenguatge fins als sis anys. La comunicació no verbal. Importància del llenguatge en el desenvolupament integral de l'infant. Estratègies d'actuació i recursos. El llenguatge en el currículum de l'educació infantil. Trastorns més freqüents en el llenguatge dels zero als sis anys i paper de l'educador.

37. Expressió corporal: el gest i el moviment. Possibilitats expressives en la primera infància. Expressió corporal i desenvolupament integral del nen. L'expressió corporal en la construcció de la identitat. L'expressió corporal en el currículum de l'educació infantil. Estratègies d'actuació i recursos.

38. Expressió plàstica: el color, la línia, el volum i la forma. Evolució del gest gràfic dels zero als sis anys. El desenvolupament integral i l'expressió plàstica. L'expressió plàstica en el currículum de l'educació infantil. La creativitat i l'expressió plàstica. Estratègies d'educació. Criteris de selecció de recursos.

39. Expressió musical: el so, el silenci i el ritme. La música en les activitats infantils. L'educació vocal en els primers anys. Les audicions. Expressió musical i el desenvolupament integral. L'expressió musical en el currículum de l'educació infantil. Estratègies d'actuació i recursos.

40. Literatura infantil: gèneres i criteris de selecció. El conte: el seu valor educatiu. Tractament d'un conte: tècniques de narració. Gèneres de contes. Activitats per desenvolupar a partir dels recursos literaris. Literatura i globalització. El racó dels llibres.

41. La intervenció social. La intervenció en integració i marginació social: concepte i teories. Marc històric. Situació actual a Espanya i a la Unió Europea. Àmbits d'aplicació: individuals i socials.

42. Àmbits professionals de la integració social. Ocupacions, funcions, valors, capacitats i actituds. Equips interdisciplinaris. Normes d'higiene i seguretat. Procediments d'aplicació.

43. Institucions públiques i empreses privades dedicades a serveis socials: planificació i organització de recursos humans, administratius, econòmics i materials.

44. Unitats de convivència: concepte, tipologia i dinàmica. Autonomia i detecció de les necessitats de les unitats de convivència. Situacions greus de risc: causes i efectes. Processos d'intervenció per a la seva inserció social.

45. Projectes d'intervenció en unitats de convivència. La programació i els seus elements. La descripció de les tècniques específiques d'intervenció familiar. La seva avaluació.

46. Principals recursos per a la intervenció a les unitats de convivència: l'ajuda a domicili, situacions que la provoquen. L'educació familiar en els àmbits del consum, de la salut i de la gestió econòmica. Tractament de les dificultats de relació familiar entre els seus components: pares, parella i fills. Suport personal. Pautes per a la resolució de conflictes.

47. Ajudes tècniques per a la vida quotidiana, segons tipus de manca o necessitat: característiques, usos, criteris i possibilitats d'adaptació. Habitatge: característiques generals i instal·lacions de risc. Pautes i normes de seguretat. Disseny de l'organització

d'un domicili en un cas de discapacitat. Procediments de supervisió dels auxiliars d'ajuda a domicili i dels no professionals.

48. Programes d'habilitats socials i autonomia personal: fases i recursos. Avaluació i seguiment. Aplicació en els diversos col·lectius susceptibles d'intervenció.

49. Inserció ocupacional: concepte. Marc legal. Respostes del món laboral i formatiu en la societat actual. Sectors amb especial dificultat: menors, marginació, dones i discapacitats. Els valors i les actituds en el món laboral. Iniciatives, programes i projectes actuals.